

ВІДПОВІДІ
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
на рекомендації з подальшого удосконалення освітньо-професійної програми
у проєкті експертного висновку галузевої експертної ради
щодо можливості акредитації освітньої програми
23243 «Переклад з французької та з англійської мов»,
рівень вищої освіти Бакалавр,
спеціальність 035 Філологія

Висловлюємо щирю вдячність членам галузевої експертної ради за проведену роботу та надання власної оцінки відповідності освітньої програми «Переклад з французької та з англійської мов». Для нас є надзвичайно цінними надані Вами рекомендації щодо напрямів її розвитку й удосконалення, які взяті до уваги проектною групою і будуть враховані при реалізації освітньої програми у подальшому.

Рекомендації ГЕР з подальшого удосконалення ОП	Коментар КНУТШ
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми Звіт ЕГ: Рівень В . Експертний висновок ГЕР: Рівень В	
ГЕР рекомендує активно залучати до перегляду цілей та програмних результатів дану категорію стейкхолдерів. Також рекомендуємо залучати випускників до перегляду ОП.	Погоджуємося з тим, що випускники мають активно залучатися до роботи над ОПП. Водночас зазначаємо, що наші випускники залучаються до навчального процесу. Наприклад, випускниця Гуменна Крістіна, перекладач Укрінформ, зараз є викладачем-сумісником на кафедрі; випускниця Катерина Захарова - аспірантка, теж працювала викладачем кафедри за сумісництвом. Вони беруть участь в обговореннях, що відбуваються на засіданнях кафедри. До того ж, нещодавно, 01 червня 2023 року (протокол № 10), було проведено обговорення проблем поліпшення діючої ОП на засіданні кафедри разом з роботодавцем та випускниками. Зокрема, стейкхолдер - директор Центру наукових досліджень та викладання іноземних мов НАНУ к.філол.н., доцент В.Я. Жалай та представниці від випускників ОП - Поліна Разживіна та Аліна Вишневська внесли пропозиції щодо покращення професійної підготовки здобувачів.
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми Звіт ЕГ: Рівень В . Експертний висновок ГЕР: Рівень В	
ГЕР рекомендує гаранту та робочій групі удосконалити структурно-логічну схему та чітко показати логічну послідовність вивчення ОК.	Рекомендації щодо удосконалення структурно-логічної схеми ОПП приймаємо і, оскільки вони мають швидше технічний характер, їх можна буде виконати у процесі вдосконалення програми. Разом з тим хочемо зазначити, що зміст ОП структурований, збалансований, визначені в ОП обов'язкові компоненти та дисципліни вибіркових блоків дозволяють досягти заявлених ПРН, здобути загальні та фахові компетентності. Послідовність та логіку вивчення освітніх компонентів забезпечує навчальний план ОПП «Переклад з французької та з англійської мов».
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання Звіт ЕГ: Рівень В . Експертний висновок ГЕР: Рівень В	

Рекомендації ГЕР з подальшого удосконалення ОП	Коментар КНУТШ
<p>Рекомендуємо оновити Положення щодо реалізації права на академічну мобільність відповідно до Постанови №599 від 13 травня 2022 р.</p>	<p>Вказана рекомендація ГЕР застаріла. Нова редакція Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність затверджена на засіданні Вченої ради Університету 08.05.2023 року (http://senate.univ.kiev.ua/?p=2322).</p> <p>Вважаємо, що підстав для зниження оцінки за Критерієм 3 до рівня В немає.</p>
<p>Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою Звіт ЕГ: Рівень В. Експертний висновок ГЕР: Рівень В</p>	
<p>ГЕР безперечно розуміє, що існують фундаментальні праці, котрі допомагали досягнути якості в навчальному процесі. Але ГЕР також допускає, що такі праці є не лише російських авторів, а й інших країн. Тому рекомендуємо поступово вилучати повністю російську літературу зі списків рекомендованої літератури зокрема. Також, ГЕР повністю погоджується з рекомендацією ЕГ щодо активізації здобувачів в наукових дослідженнях.</p>	<p>Рекомендацію щодо остаточного вилучення російськомовних джерел з робочих програм приймаємо і намагаємося в найкоротші терміни остаточно подолати такий недолік. Так, станом на сьогодні вже вилучено з робочої програми Ок11 <i>Стилістика французької мови</i> російськомовні джерела (п.п.1-4, 6). https://drive.google.com/file/d/1ALrcPUiXa3wn0KWWV9D7_xgLad6GTcby/view</p> <p>Водночас, зазначаємо, що згідно з п.6 Ухвали Вченої ради щодо використання в освітньому процесі Навчально-наукового інституту філології російськомовної літератури (протокол №2 від 22 жовтня 2022 р.) упродовж 2022-2023 н.р. викладач міг використовувати у списку літератури РП навчальних дисциплін російськомовні посібники та підручники вузькофахового спрямування новітніх галузей філології (за умови відсутності альтернативних українськомовних навчальних матеріалів), якщо вони не шкодять національним інтересам України, і за умови роз'яснення наведеної у таких джерелах інформації українською мовою.</p> <p>Маємо зазначити, що використання такої навчально-методичної літератури було зумовлено браком вузькофахових українськомовних підручників та посібників, зокрема теоретичних праць. Наголошуємо, що наразі в освітньому процесі використовуються численні французькі автентичні джерела. Разом з тим, викладачі кафедри працюють над створенням сучасних навчальних посібників. Так, цього року вийшла методична розробка Г.В.Чернієнко Практикум з редагування перекладу, Київ: ВПЦ Київський університет, 2023. 97 с. https://philology.knu.ua/struktura-if/kafedry/kafedra-teor-i-prakt-perekladu-roman-mov/diyaln-kaf-teor-prakt-per-rom-mov-zerova/</p> <p>Стосовно активізації здобувачів у наукових дослідженнях зазначаємо, що на сторінці ОП розділ «Наукова робота студентів» не був активований через технічну помилку. Наразі це питання врегульовано: інформація про наукову роботу студентів висвічується при натисканні піктограм ГУРТКИ/НАУКОВА РОБОТА. https://drive.google.com/file/d/14GzRsZsjv2fsCGy6LbiVKVjexqQw8SIL/view</p>
<p>Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна</p>	

Рекомендації ГЕР з подальшого удосконалення ОП	Коментар КНУТШ
добročесність Звіт ЕГ: Рівень В . Експертний висновок ГЕР: Рівень В	
<p>Популяризація академічної доброчесності може досягатись різноманітними видами роботи зі здобувачами, й ми повністю погоджуємось із рекомендацією ЕГ щодо залучення студентів до семінарів, вебінарів, гостьових лекцій тощо, для розширення існуючих ідей академічної доброчесності серед здобувачів.</p>	<p>Питання академічної доброчесності є пріоритетним у КНУТШ і реалізується на рівні університету у нормативних документах: Положення про забезпечення дотримання академічної доброчесності у КНУТШ (http://senate.univ.kiev.ua/?p=2104), Етичний кодекс університетської спільноти КНУТШ (http://surl.li/rsha), Положення про Постійну комісію Вченої ради з питань етики КНУТШ (http://surl.li/krhw), Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у КНУТШ (http://surl.li/ipst) тощо. В Програмі розвитку кафедри ТППРМ ім. М. Зерова у п.5 «Робота зі студентами» зазначається один з напрямків, зокрема: «донесення основ академічної доброчесності, посилення контролю якості написання та захисту кваліфікаційних робіт, зокрема перевірка на плагіат». Від початку навчання у 1-му семестрі бакалаврату студенти слухають лекції зі Вступу до університетських студій ОК2 (за тематичним планом: «Цінності академічної доброчесності у сучасній науці». «Ознайомлення з Етичним кодексом університетської спільноти»), опрацьовують матеріали з дисципліни під час самостійної роботи. Під час написання студентами курсової роботи, курсового проєкту, бакалаврської роботи здобувачі отримують інформацію про академічну доброчесність на консультаціях з науковим керівником, знайомляться з нормативними документами на сайті університету, керуються методичними рекомендаціями. На кафедрі розроблені Методичні рекомендації з написання та захисту кваліфікаційних робіт перекладознавчого спрямування (Фокін С.Б. Київ, 2022). На сайті ННІФ представлена наукова робота Ради молодих вчених та Наукового товариства студентів та аспірантів ННІФ, а також заходи щодо академічної доброчесності, які відбуваються за участі цих організацій https://philology.knu.ua/nauka/filolohiya-xxi-naukova-robota-molodykh/.</p> <p>Ми погоджуємось з рекомендацією про розширення форм інформування студентів про академічну доброчесність (семінари, вебінари, гостьові лекції), однак вважаємо, що це не є підставою для зниження оцінки за даним критерієм, оскільки у цілому здобувачі отримують значну кількість інформації щодо академічної доброчесності.</p> <p>Вважаємо, що підстав для зниження оцінки за Критерієм 5 до рівня В немає, що дозволяє нам пропонувати оцінити ОП за цим Критерієм на А.</p>
Критерій 6. Людські ресурси	
Звіт ЕГ: Рівень В . Експертний висновок ГЕР: Рівень В	
<p>ГЕР рекомендує систематичний моніторинг НПП стосовно публікаційної активності,</p>	<p>Щодо систематичного моніторингу викладачів, які забезпечують ОП, стосовно наукових та науково-методичних публікацій, вважаємо, що така рекомендація є</p>

Рекомендації ГЕР з подальшого удосконалення ОП	Коментар КНУТШ
зокрема тих НПП, які забезпечують ОП.	слушною і частково вже виправляється, оскільки раніше частково компенсувалась практичними перекладами. Загалом публікаційна активність викладачів знаходиться в центрі уваги кафедри і входить як до щорічних звітів викладачів, так і враховується при укладанні чи переукладанні контрактів.
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси Звіт ЕГ: Рівень В . Експертний висновок ГЕР: Рівень В	
Рекомендуємо опитування щодо якості викладання за навчальними дисциплінами та задоволеності організації освітньої діяльності по ОП проводити систематично серед здобувачів. Доречно також було б проводити дане дослідження не тільки зі студентами 4 курсу, а й зі здобувачами молодших курсів.	Опитування щодо якості викладання за навчальними дисциплінами проводиться у ННІФ систематично, в кінці кожного семестру, серед здобувачів усіх груп з 1-го по 4-й курс . Останнє опитування проводилось у червні 2023 р. https://philology.knu.ua/osvitni-prohramy/bak-opysy-op-ta-proh-nd/035-055/ Разом з тим, систематично відбувається моніторинг потреб та інтересів здобувачів шляхом щорічного опитування UNIDOS (http://unidos.univ.kiev.ua/) на рівні всіх підрозділів Університету, та опитуваннями за кожною з ОП окремо. У 2022 році Науково-методична рада Університету цільовим курсом для опитування обрала випускний курс як такий, що найбільш обізнаний з особливостями навчання на ОП. За результатами опитування, проведеного за ОПП «Переклад з французької та з англійської мов», здобувачі оцінили позитивно ОП за такими позиціями, як доступність інформації про ОП, якість викладання, матеріально-технічні ресурси.
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми Звіт ЕГ: Рівень В . Експертний висновок ГЕР: Рівень В	
Роботодавці в навчальному процесі відіграють важливу роль, й тому їх залучення, як стейкхолдерів, є необхідною складовою у покращенні ОП. ГЕР рекомендує гаранту та групі забезпечення знайти можливість реалізувати практику анонімного опитування потенційних роботодавців і загалом активніше залучати роботодавців до процесів вдосконалення ОП, що акредитується.	Ми погоджуємось з думкою про необхідність залучення стейкхолдерів для покращення ОП. І з цією метою ми проводимо регулярні зустрічі з роботодавцями і випускниками. У протоколах засідань фіксуються ті рекомендації і побажання, які потребують подальшого аналізу, обговорення на рівні науково-методичної комісії факультету, врахування і в подальшому внесення змін до редакції ОП. Такі результуючі зустрічі із стейкхолдерами проводились протягом 2019 - 2022 років. Для ЕГ були надані скан-копії витягів з протоколів: протокол засідання кафедри ТПП РМ ім. М.Зерова від 30.08.2019 р., протокол Вченої ради ІФ від 25.02.2020 р., протоколи засідання кафедри ТПП РМ ім. М.Зерова від 19.11.2021 р., від 12.03.2021 року, від 05.09.2022 р., протокол спільної зустрічі науково-педагогічних працівників кафедри, випускників, і стейкхолдерів ОПП «Переклад з французької та з англійської мов» від 28 жовтня 2019 р. 27 вересня 2022 р. кафедра провела робочу онлайн зустріч з І. Маликінім, роботодавцем, директором і співвласником Бюро перекладів «Лінго», який входить до групи розробників ОП. Нещодавно, під час засідання кафедри - 1 червня 2023 р. (протокол №10),

Рекомендації ГЕР з подальшого удосконалення ОП	Коментар КНУТШ
	<p>пройшла зустріч з директором Центру наукових досліджень та викладання іноземних мов НАНУ В.Я. Жалаєм та випускницями П.Разживіною і А.Вишневською, які взяли участь в обговоренні.</p> <p>Щодо другої рекомендації про анонімне опитування роботодавців, то ми цілком погоджуємося із самою ідеєю, проте не зовсім впевнені в інформативності такого опитування – валідність залежить від кількості працедавців, які візьмуть участь в опитуванні.</p>
<p>Критерій 9. Прозорість та публічність Звіт ЕГ: Рівень В. Експертний висновок ГЕР: Рівень В</p>	
<p>Рекомендуємо пропозиції, рекомендації та зауваження стейкхолдерів оприлюднювати вчасно та не вилучати зі сторінки.</p>	<p>З рекомендацією оприлюднити таблицю пропозицій стейкхолдерів після громадського обговорення змін ОП ми не погоджуємось, оскільки немає таких законодавчих вимог, як і немає ніякої мети в оприлюдненні пропозицій. Пропозиції збираються для прийняття рішення, а не для третьої сторони.</p>